

"כשאבא קורא לא שומעים קללות"

היתכן שלעתיד לבוא שני שלישי מבני האדם יגוועו והרי נאמר "ורחמיו על כל מעשיו"

כאן המקום להשלים ולבאר מה שדובר בהתוועדות שלפני זה אודות המעמד ומצב דלעתיד לבוא, "לתקן עולם במלכות שד-י", שלא יתכן לומר... שיתבטל מציאותם של 4 בליון בני-אדם - דבר כזה הוא היפך הודעת התורה שהנהגת הקב"ה היא באופן ד"רחמיו על כל מעשיו" (ראה ב"מ פה, א), והיפך מאמר המשנה (אבות בסופה) "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", ומכיון שכן - אין זה כבודו של הקב"ה שיתבטלו מעשי ידיו, וכמו כן הרי זה היפך מארז"ל (שבת עז, ב) "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה" - ולכן, בהכרח לומר שגם לעתיד לבוא תשאר מציאותם של אומות העולם, אלא שיתעלו למעמד ומצב נעלה יותר - "לתקן עולם במלכות שד-י", והנהגתם תהיה באופן ד"מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"

ושאלו על זה מסוגיית הגמרא אודות פלוגתת רבי יוחנן וריש לקיש בנוגע למה שכתוב בזכריה (יג, ח) "והיה בכל הארץ נאום ה' פי שנים בה יכרתו ויגועו והשלישית יותר בה", כלומר, שרק שלישי מבני-האדם (שליש מבני שם, או שלישי מכל בני נח) ישארו בעולם, ואילו ב' שלישים - "יכרתו ויגועו". ועל פי זה - כיצד יתאים זה עם מה שנתבאר בהתוועדות שלעתיד לבוא תשאר מציאותם של אומות העולם, כי בודאי לא יהרוג הקב"ה ריבוי בני-אדם כו'?

וכתוצאה משאלה זו - נכנסו לשקלא וטריא ופלפול כו', ולא שמו לב לתירוץ הכי פשוט, כדלקמן.

ובהקדים - כמה נקודות :

לכל לראש - שאלה הנ"ל אינה על המדובר בהתוועדות דוקא, כי אם שאלה כללית : כיצד יתאים המבואר בסוגיא הנ"ל ש"פי שנים בה יכרתו ויגועו והשלישית יותר בה" - עם פסוק מפורש : "ורחמיו על כל מעשיו", דבר משנה : "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", ומאמרם ז"ל בגמרא : "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה" ...

ומזה מובן שאין להסתפק בתירוץ על פי המבואר בפנימיות התורה כו' – מכיון שזוהי שאלה פשוטה בנגלה דתורה.

וכמו כן מובן שאין לומר שענין זה תלוי בפלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש כו' - כי גם ריש לקיש (שאומר שישאר שלישי מבני שם בלבד) ידע שישנו פסוק מפורש "ורחמיו על כל מעשיו", וכיוצא בזה.

והקדמה נוספת :

שאלה הנ"ל היא לא רק כאשר אומרים שמספר גדול ביותר של בני-אדם "יכרתו ויגועו" - 4 בליון בני-אדם, כי אם גם כאשר מדובר אודות 4 בני-אדם, ויתירה מזו : אפילו אדם אחד בלבד - שהרי מבחינה איכותית לא קיים הבדל באיכות הדבר כאשר מדובר אודות מספר קטן או מספר גדול, מכיון שאיכות הדבר שוה היא.

כלומר: גם כאשר מדובר אודות אדם אחד בלבד - הרי גם ביחס אליו ישנו הענין ד"רחמיו

על כל מעשיו", ועד כדי כך - שהענין ד"רחמיו על כל מעשיו" הובא בגמרא (ב"מ שם) ביחס ל"בני כרכושתא" (בני חולדה) שנולדו זה עתה, שכאשר רבי אמר לשפחתו שלא תפגע בהם מכיון ש"כתיב ורחמיו על כל מעשיו", "אמרי, הואיל ומרחם, נרחם עליה", ועל ידי זה נתרפא רבי מיסוריו! ועל פי זה - גם כאשר הורגים רחמנא ליצלן אדם אחד בלבד, הרי זה היפך הענין ד"רחמיו על כל מעשיו", היפך הענין ד"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", והיפך הענין ד"לא ברא דבר אחד לבטלה".

אבל אף על פי כן, מצד שכלו והרגשתו של האדם - הרי הקושיא והתמיהה מודגשת אצלו יותר כאשר מדובר אודות הריגתם רחמנא ליצלן של מספר גדול ביותר של בני-אדם (4 בליון בני-אדם), ולכן מדברים עתה אודות מספר גדול - כדי להדגיש יותר את הקושיא והתמיהה שבדבר.

ועוד הקדמה כללית בענין זה :

שאלה הנ"ל שייכת רק כאשר מדובר אודות הזמן דלעתיד לבוא, כאשר יקויים היעוד "לתקן עולם במלכות שד-י". דהנה, ביחס לזמן הגלות - אין צורך לחפש ולשאול מהענין ד"יכרתו ויגועו" המובא בגמרא, שהרי זה ראו במוחש מה שאירע לפני ארבעים שנה כו', שענין זה הוא ההיפך הגמור ד"רחמיו על כל מעשיו", ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר אודות בני ישראל שעליהם נאמר "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה",

כלומר : העובדה שבזמן הגלות ישנם מאורעות שהם היפך הענין ד"רחמיו על כל מעשיו" - נובעת מכך שזהו זמן הגלות, חושך כפול ומכופל כו', ולכן גם הענין ד"רחמיו על כל מעשיו" הוא בהעלם כו', ועד כדי כך - שמצד חכמה דקדושה נשמעת השאלה והטענה: "למה הרעותה לעם הזה!"

(מובן וגם פשוט ששאלה זו ("למה הרעותה לעם הזה") אינה פועלת חלישות חס ושלום

בענין האמונה או בקיום המצוות כו' - בידעו ששכלו של הנברא מוגבל הוא, ואין כל פלא שאין ביכלתו להבין את שכלו של הבורא. וכפי שמבין כל אחד ואחד שלא יתכן להכניס "פילא בקופא דמחטא", וזאת - למרות ששניהם נבראים מוגבלים, ועל אחת כמה וכמה שלא יתכן שנברא בעל גבול יוכל להשיג את שכל הבורא שאינו מוגבל,

אבל לאיך - בשכלו של הנברא (אפילו שכל דקדושה) אין ביאור ותשובה על השאלה "למה הרעותה לעם הזה". ולכן, כאשר כואב לו - הרי הוא צועק: "למה הרעותה לעם הזה".

אבל כאשר מדובר אודות הזמן דלעתיד לבוא, כאשר יקויים היעוד "לתקן עולם במלכות שד-י", שאז יתבטל לגמרי חושך הגלות, וכל הענינים שבעולם יהיו באופן של אור וגילוי כו' - כיצד יתכן לומר שתיקון ושלימות העולם יהיה על ידי הנהגה הפכית מהענין ד"רחמיו על כל מעשיו"!?

והביאור בזה

ידוע המבואר בכמה מקומות שמכיון שבריאת העולם היא על ידי הקב"ה שהוא אין סוף, רצה הקב"ה שגם כח האין סוף שבו יתגלה במציאותם של הנבראים (כח הפועל בנפעל), וענין זה בא לידי ביטוי בכח ההולדה שבנבראים. כלומר: אף על פי שמציאותו של הנברא בפועל היא במדידה והגבלה, אף על פי כן, ניתן בו בכח הענין דאין סוף, שזהו כח ההולדה להוליד כיוצא בו, וכן הלאה, עד סוף כל הדורות.

ועל פי זה - כאשר יבטל כח האין סוף שבנבראים, אזי כעבור תקופה מסויימת של כמה וכמה שנים, עד "והיו ימיו מאה ועשרים שנה", "כימי העץ ימי עמי" – תכחד מציאותם של כל הנבראים, ולא ישאר מהם שריד ופליט.

ומובן, שביטול כח האין סוף שבנבראים אינו בסתירה כלל וכלל לענין ד"רחמיו על כל

מעשיו" - כי כל אחד ואחד מהנבראים חי במשך השנים שנקצבו לו בטוב ובנעימים, ובזמן מסויים - מתבטלת מציאותו, מכיון שזוהי מציאות מוגבלת. וכמו כן אין זה בסתירה לענין ד"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", ו"לא ברא דבר אחד לבטלה" - מכיון שסוף כל סוף מגיע הזמן שבו מסתיים תפקידו של הנברא עלי אדמות.

ועל פי זה יש לומר שהענין ד"פי שנים בה יכרתו ויגועו" (ביטול המציאות דב' שלישים כו') יהיה על ידי זה שיבטל מהם כח האין סוף, ובדרך ממילא - כעבור כמה שנים - לא ישאר מהם שריד ופליט, מאחר שלא יהיו להם תולדות.

ואין כל פלא בזה שיתכן שיבטל כח האין סוף שבנבראים - אדרבה: הפלא הוא כיצד שייך שיהיה גילוי כח האין סוף אצל נברא מוגבל, וזהו פלא גדול יותר מאשר "פילא בקופא דמחטא" ! - אלא שזהו רק מצד כחו של הבורא, ולכן, ברצונו הרי הוא מבטל את גילוי כח האין סוף בנבראים.

ועל פי זה מובן שהענין ד"פי שנים בה יכרתו ויגועו" אינו בסתירה כלל לענין ד"רחמיו על כל מעשיו", כי - ביטול מציאותם של הנבראים לא יהיה על ידי פעולה שהיא היפך ענין הרחמים כו', אדרבה : בתקופה דביאת המשיח "לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה כו' הטובה תהיה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר" (רמב"ם סוף הל' מלכים), וכל בני-האדם (כולל אומות העולם, כמובן מלשון הרמב"ם שגם מציאותם תהיה בביאת המשיח) יחיו את חייהם בטוב ובנעימים, אלא שבהעדר כח האין סוף אצל ב' שלישים כו' - בדרך ממילא "יכרתו ויגועו" (ולא ישאר מהם שריד ופליט), לאחר שיסתיימו ימי שנותיהם בטוב ובנעימים.

משיחת ש"פ משפטים ה'תשמ"ה

(תו"מ ח"ב ע' 981)

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, דבורה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה